

Élet vagy halál

Időpont: 1952. június 22. Szentháromság ünnepe utáni 2. vasárnap

Alapige: 1János 3,13-18

Ne csodálkozzatok atyámfiai, ha gyűlöl titeket a világ!

Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiait. Aki nem szereti az ő atyjafiát, a halálban marad.

Aki gyűlöl az ő atyjafiát, mind embergyilkos az: és tudjátok, hogy egy embergyilkosnak sincs örök élete, ami megmaradhatna ő benne.

Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életét adta érettünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért.

Akinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja attól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete?

Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel; hanem cselekedettel és valósággal.

Az „élet vagy halál” nagy kérdését tárja elénk a mai ige. Helyes megértéséhez okvetlenül szükséges, hogy szem előtt tartsuk, hogy a biblia szóhasználatában sokkal többet jelent az élet és a halál, mint a mindennapi közönséges szóhasználatban. A mindennapi nyelvben élet alatt a bölcsőtől a koporsóig terjedő időszakot, halál alatt pedig az ezt befejező eseményt szoktuk érteni. A biblia az örökkévalóság felé tágítja ki e szavak jelentését. Az élet számára az Istennel, az élet forrásával való kapcsolat, az üdvösség, a halál pedig nem esemény csupán, hanem állapot, az Istentől való elszakíttóság állapota, az, amit Jel 20,14 a második halálnak nevez, vagyis a kárhozat. Ez a különböző szóhasználat az oka annak, hogy lehet beszélni halott élőkről és élő halottakról. Vannak, akik élnek a világ szóhasználatára szerint, de a biblia szerint már halottak s fordítva: vannak, akiket már rég eltemettek, de a biblia szerint még mindig élnek. Jel 3,1-ben a sardesi gyülekezetről állapítja meg Jézus, hogy az a neve, hogy él, pedig halott, Lukács 20,37-38-ban pedig a rég elporladt Ábrahám, Izsák és Jákóbról mondja, hogy élnek.

Mindebben azonban már benne van annak megállapítása is, hogy az élet vagy halál, az üdvösség, vagy kárhozat kérdése nem túlvilági probléma, hanem e világ kérdése. Halálon innen dől el, hogy mi lesz a halál után, s ami a halál után teljesség lesz, az rész szerint már a halálon innen is valóság az életünkben.

Lehet-e ennél fontosabb kérdése az embernek: Enyém-e az élet vagy a halálé vagyok? Ne hesseged el magadtól ezt a kérdést azzal, hogy ebben a nagy kérdésben úgysem lehet tisztán látni, hiszen az ítélet az Istené! A 14. versben az apostol arról tesz bizonyosságot: „*Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe.*” Tudni lehet tehát, hogy enyém-e az élet, vagy a halálé vagyok. Mindegyiknek megvannak a maga tünetei.

I. Mik a halál tünetei?

a./ A keresztyényülölet. Így kezdődik az ige: „*Ne csodálkozzatok atyámfiai, ha gyűlöl titeket a világ!*” /13.v./ A világ tehát gyűlöl Isten népét. Ne tedd túl könnyen magadat ezen a tüneten azzal, hogy én nem gyűlölöm a keresztyéneket. Az előző versben egy példát hoz fel az apostol, Káinét. Káinnál sem azzal kezdődött a dolog, hogy felemelte furkósbotját és agyonütötte a testvérét, hanem azzal, hogy elhordozhatatlan volt a számára, hogy a testvére cselekedetei igazak, az övéi pedig gonoszok voltak /12.v./. Bosszantotta őt Ábel megszentelt élete. Vizsgáld meg magad, hogy nem nézel-e te is így a hívőkre! Nem bosszant-e a velük való találkozás? Nem tekinted-e őket tapintatlan, okvetetlenkedő, más dolgába avatkozó embereknek azért, mert meg merik kérdezni tőled, hogy hogyan állsz az üdvösségeddel? Nem

lesed-e fürkésző tekintettel, hogy hol lehet rájuk sütni valami bűnt, vagy helytelen magatartást, s ha ilyet találsz – nem nehéz találni – nem fújod-e fel élvezettel óvóhelynek a magad számára, ahová elrejtőzködhetsz a megtérés elől? Vigyázz, mert ez a halál tünete, hullafolt az életeden!

b./ A 14. versben így folytatja az apostol: „*Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyjainkat. Aki nem szereti az ő atyjait, a halálban marad.*”. Az apostol szerint a halál nem olyan állapot, amelybe belejuthat az ember, hanem olyan állapot, amelyben benne vagyunk, s amelyben nem szabad bennmaradnunk, ha nem akarunk elpusztulni. Mi tehát nem az életre születünk, s azután megyünk át az életből a halálba, hanem a halálra születünk, s azután kell átmennünk a halálból az életbe. A kárhozat gyermekének születünk e világra, s ha nem történik meg bennünk a nagy átmenet, benne is maradunk a kárhozatban. Nem kell tehát semmi különös gonosztságot végrehajtanunk, hogy elkárhozzunk, csak olyannak kell maradnunk, mint amilyenek vagyunk s ez elég ahhoz, hogy kizárjon az üdvösségből. A halálnak tehát van egy negatív tünete is: a mozdulatlanság. Akit hiába költöget szelíd atyai szó, drága anyai csók, baráti rázogató, életmentők riasztó szózata, aki körül hiába reng a föld, zendül az ég, aki minderre nem mozdul meg, aki nem reagál az ébresztő szóra, az halott. A fizikai életben is, de a lelkiben is.

Megmozdult-e már benned az igazi élet? Meghallottad-e, felfigyeltél-e az Isten ébresztő szózatára? Ha nem történt még benned semmi a megtérés útján, akkor ez biztos jele annak, hogy még a halálban vagy.

c./ A halál 3. tünete, amiről az ige beszél: a szeretetlenség. Már a 14. versben is beszélt erről az apostol, a 15. versben még keményebben fogalmazza meg mondanivalóját: „*Aki gyűlöli az ő atyjait, mind embergyilkos az: és tudjátok, hogy egy embergyilkosnak sincs örök élete, ami megmaradhatna ő benne.*”. A 17. és 18. versben pedig így folytatja a gondolatot: „*Akinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyja fia szükségben van, és elzárja attól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete? Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel; hanem cselekedettel és valósággal.*”.

Ez az ige világosan megmutatja, miért kárhozat az ember született állapota. Az ember születésétől kezdve önző. Nézd meg a gyermeket, milyen rafinált erőszakoskodással kényszeríti ki, hogy adjanak neki enni, vagy foglalkozzanak vele, milyen mohón kap minden után, ami megtetszik neki, mennyire ragaszkodik ahhoz, ami az övé, hogyan irigyeli a játékot a másiktól s hogy az első szavak, amiket megtanul: Add és Nem. Az egyikkel követel, a másikkal tiltakozik.

Ezt az önzést azután a civilizáció megjelenési formájában kissé letompítja s közönné teszi. El tudja nézni, hogy a másik ember szükségben van, s nem érzi kényelmetlenül magát a szűkölködők között, hogy neki van miből élni. Nem bántja a szemét a gazdag és Lázár ellentéte, a dínom-dánomos ház ajtajában morzsákért könyörgő koldus, a paloták és kunyhók, a kifestett dámák és a rongyosok ellentéte. Ha már nagyon rikító az ellentét, akkor egy kis alamizsnálkodással könnyít a lelkiismeretén s azt hiszi, hogy ezzel megváltotta a jogot a dúskálkodó élethez.

Ezt a közönyt a kultúra tovább finomítja. Megtanulja a szeretet édeskés nyelvét és szóval és nyelvvel a társadalmi formásoknak eleget téve mutatja a szeretetet, mindez azonban csak képmutatás, tehát hazugság nála.

Ha azután az erkölcsi és egyéb gátlások lazulnak, vagy megszűnnek, kitör belőle az ó ember s ha e világ törvényszéke szerint nem is gyilkolja meg talán a másik embert, de irgalmatlanul keresztülgázol azon, aki útjába áll s szándékait keresztetni meri.

Az ilyen ember benne van a halál, a kárhozat állapotában.

II. Az életnek is megvannak a maga tünetei.

a./ Gyűlöl a világ. Ha a halálnak az a jele, hogy bosszantja az élet, akkor érthető, hogy az életnek pedig az a jele, hogy nem bírja a halál. Nem könnyű a világ gyűlöletét elhordozni. János levelének olvasói is nehezen hordozhatják. Csodálkoznak rajta. Érthetetlen előttük. Ezért írja nekik az apostol: „*Ne csodálkozzatok atyámfiai, ha gyűlöl titeket a világ!*” /13.v./ Az a keresztyénség, amely nem zavarja a világot, amelyik mellett nyugodtan lehet élni tovább a bűnben, az nem keresztyénség. Ezért jaj annak a hívőnek, akiről minden jót mondanak az emberek /Luk 6,26/. S ezért boldogság az, ha szidalmaznak és háborgatnak minket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenünk Krisztusért /Máté 5,11-12/. Tudod-e mindebben az élet, az üdvösség, az Istenhez tartozás örvendetes jelét látni?

b./ Az élet második jele a megmozdulás. Ha a halálnak az a jele, hogy az ember mozdulatlan, az életnek viszont az a jele, hogy az ember nem akar úgy maradni, ahogyan van. Lehet, hogy nem sok történt még bennem. Lehet, hogy nem is történt még meg bennem minden, lehet, hogy még csak gerjedezik a szívem az ébresztő szóra, mint az emmausi tanítványoké, mikor Krisztus igehirdetését hallgatták, de ez is már az élet jele. Lekicsinyled-e vagy tudsz úgy örülni neki, mint mikor az édesanya szíve alatt megmozdul az új élet?

c./ Az élet harmadik jele a felebaráti szeretet. Ha a halál jele a szeretetlenség, akkor természetes, hogy az élet jele pedig a szeretet. De nem akármilyen szeretet. A 16. versben így ír az apostol: „*Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életét adta érettünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért.*” Az élet, az üdvösség jele a Krisztustól a Golgotha alatt megtanult új szeretet, az önfeláldozó szeretet. Ez a szeretet mindig hősies. Ha nem is dobja oda életét a halálba másokért egy nagy pillanatnak döntésében, de apránként feláldozza az életét, önmagát másokért. A hétköznapiaknak ez az önmagát fel- és lemorzsoló feláldozása talán még nagyobb hősi tett, mint a hősi halál. Mikor 1527-ben Wittenbergben pestisjárvány tört ki, Luther számára természetes kötelesség volt, hogy ne meneküljön el a menekülőkkal, hanem maradjon a betegekkel. Egede János, az eszkimók apostola sem állott hősi pózba, mikor kényelmes paróchiáját Grönland fagyával, éhségével és egyéb nélkülözéseivel cserélte fel, mert nem tudta elnézni, hogy neki van evangéliuma, az eszkimóknak pedig nincs. Minden nap tördelni magunkból valamit kenyér helyet másoknak, aki erre képes, az tudhatja, hogy átment a halálból az életbe.

Itt e földön van átmenet a halálból az életbe. Igaz, hogy fordítva is áll: Van visszatérés az életből is a halálba. Odaát már nincs átmenet. Ott bontakozik tehát ki a nagy tragédia. Most még előttünk áll az élet és a halál. Válasszatok az életet! Nem lehet döntés nélkül maradni. Aki nem dönt az élet mellett, döntött amellett, hogy bennmarad a halálban. Vagy élet, vagy halál. Válasszatok az életet, hiszen azért halt meg Jézus, hogy életünk legyen és bővölködjünk!

Amen.